

14. 6. 2004

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Končí proplácení dovolené

Byli jste zvyklí nevybrat si všechnu dovolenou a raději si nechat její zbytek proplatit? Nutil vás zaměstnavatel chodit do práce, zatímco jste čerpali dovolenou, aby vám ji proplácet nemusel? Tak s tím je od podzimu konec.

Pokud bude schválen současný návrh změny v zákoníku práce ohledně dovolených, začne od podzimu platit, že si zaměstnanci budou muset vybrat dovolenou, protože ji nepůjde proplatit. "Bude pevně stanoveno, že dovolená musí být zásadně čerpána ve volnu. To znamená, že zaměstnanec nemůže chodit do práce a pokud by jej k tomu někdo nutil, může se obrátit o pomoc na úřad práce," říká Kateřina Prejdová, mluvčí ministerstva práce a sociálních věcí. "Dále bude platit, že dovolená může být proplacena jen při skončení pracovního poměru," dodává.

"Dovolená má sloužit k regeneraci zaměstnance. Nikoli k tomu, že dostane nějaké peníze navíc, ale de facto si vlastně ničí svoje zdraví," vzkazuje zaměstnancům i zaměstnavatelům ministr práce a sociálních věcí Zdeněk Škromach.

Doopravdy na dovolené odpočíváme?

Jen 40 procentům Čechů se daří o dovolené na práci vůbec nemyslet. Vyplynulo to z ankety na serveru jobs.cz. Necelých 30 procent Čechů si na práci během dovolené vzpomene občas, 23 procent na ni myslí každý den. Porovnáme-li tyto závěry s výsledky on-line průzkumu serveru jobpilot.cz, jsou Češi na rozdíl od většiny Evropanů pracanti. Anebo neumějí odpočívat.

Prokletím dovolené jsou ale v celé Evropě mobilní telefony. Na ně je schopno zapomenout poměrně málo lidí. V Polsku, Maďarsku a Česku je nechává doma jen 20 procent zaměstnanců.

"Velkou výjimku mezi Evropany tvoří Nizozemci, z nichž se na dovolenou s mobilem vydají jen čtyři procenta," uvádí server jobpilot.cz. Nizozemci si dovolenou jako jediní umí užít takřka bez jediného pomyslení na práci. Jako pohodáři vyšli z průzkumu i Němci, jinak pokládání za pracovitý národ. Odpočívají na dovolené rozhodně více než třeba Češi, Maďaři i Poláci.

Nedovolte, aby zaměstnavatel volno rozdrobil

Termín dovolené určuje sice zaměstnavatel, ale nesmí při tom opomíjet zájmy zaměstnance. Kdy smí nastoupit na dovolenou, mu zaměstnavatel musí oznámit alespoň čtrnáct dní předem.

Peníze a odpočinek

* Za dobu čerpání dovolené přísluší zaměstnanci náhrada mzdy ve výši průměrného výdělku a případné naturální požitky. Průměrný výdělek se zjišťuje z hrubého výdělku z předchozího kalendářního čtvrtletí, do něhož se započítává i třeba mzda za přesčasy, odměny a podobně.

* Když výplatní termín spadá do dovolené, může zaměstnanec požádat o vyplacení mzdy ještě před dovolenou, případně mu může být vyplacena záloha a zbytek v nejbližším výplatním termínu po návratu z dovolené.

* Dovolenou lze vyčerpat nejpozději do 24 měsíců od data, kdy na ni vznikl nárok. Pokud ji ze zákonem daných důvodů vyčerpat nešlo, může být proplacena. Od podzimu už ale budou platit jiná pravidla (viz článek)!

Zákoník práce zaměstnavateli zakazuje stanovit dovolenou na dobu, kdy zaměstnanec vykonává vojenskou nebo civilní službu, je uznán neschopným práce, nebo kdy je zaměstnankyně na mateřské či rodičovské dovolené. Zaměstnavatel ale může zaměstnance z dovolené odvolat - v případě, že se změnila okolnost, za které byl její termín určen (nemoc kolegy, neplánovaná důležitá zakázka). "Zaměstnavatel mu ale musí nahradit náklady, které vznikly buď nečekanou změnou termínu dovolené, nebo odvoláním z ní," říká právník Oldřich Choděra. Za náklady lze považovat stornopoplatky cestovní kanceláři, proplacení cesty zpět a podobně.

Řada zaměstnavatelů drobí svým zaměstnancům dovolenou na dvou či třídní úseky. "Pokud s tím však zaměstnanec nesouhlasí, musí ho zaměstnavatel alespoň jednu část dovolené nechat čerpat nejméně v délce dvou týdnů - aby šlo opravdu podle zákona o dovolenou na zotavení," podotýká právník Libor Hůla.

Jak dlouhá může být dovolená?

Zaměstnanec má běžně za kalendářní rok nárok na dovolenou v délce čtyř týdnů (20 pracovních dnů). Jiné je to třeba u pedagogů, státních zaměstnanců, kde zaměstnavatel

Co z práce vám nejvíce na dovolené chybí? (%)	
Vůbec nic mi nechybí	82
Počítač jako takový	11
E-mailová korespondence.....	3
Zaběhnutý pracovní rytmus.....	2
Služební telefonické hovory	2
Hlasovalo 222 lidí Zdroj: jobs.cz	

může poskytnout dovolenou navíc. Pokud však zaměstnancův pracovní poměr u jednoho zaměstnavatele netrval celý kalendářní rok, má nárok na poměrnou část dovolené.

A to na 1/12 za každý celý kalendářní měsíc nepřetržitého pracovního poměru. Příklad: Pokud pracovní poměr začal 3. března a trval až do konce roku, zaměstnanec pracoval celých devět měsíců. Proto mu náleží 9/12 ze čtyř týdnů, což je 15 dní dovolené. Protože březen neodpracoval celý, nárok na dovolenou mu v tomto měsíci nevzniká.

Zaměstnanci, jemuž nevznikl nárok na dovolenou za kalendářní rok ani na její poměrnou část, protože nepracoval u téhož zaměstnavatele alespoň 60 dnů, náleží dovolená za odpracované dny v délce 1/12 za každých 22 odpracovaných dnů v příslušném kalendářním roce.

Zdroj: Idnes